Ner 243. ROK 1841. SOBOTA 23 PADZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świat uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Jana Kapis. Jutro Jana Kantego.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Włastimir. Jutro Ziemisław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
6	27" 5'" 481	+ 2° 6	0'" 12	Wschodni słaby	Chmury	Mgła
21 2	4, 773	+ 11, 2	2, 82	Pł Zachodni słaby	,,	
6	5, 055	+ 8, 2	3,. 03	,, mocny	,,	

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 21 do dnia 22 Października.

Jordan Jan ob., Swiderski Antoni, Krajewski Józef, Wasilewski Stanisław, Radzyńska, Józefa, Richter Jozef, Królikowski Jan, Pietrzykowski Anna, Łukowska Teofila, z Polski; — Jaroszewski Michał, Spira Tomasz ob., Lgocki Józef ob., Turzanska Magdalena, Riedel ob., Stanisławski Dominik ob., z Galicyi; — Lipiński Felix, Mizerski Felix ob., Popczyński Stanisław, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Lubomirska Teressa xiężna, Wojcieckowska Karolina, do Galicyi; — Panofka, Tomasz ob., do Pruss.

Z takiem upragnieniem oczekiwana kompania artystów naszych, od czwartku przybywające częściowo kuryerką, dziś już znajduje się w stolicy i rozpoczyna jutro widowiska zimowe, ulubionym dramatem »*Ruy Blas*«.

Do nowych sztuk jakie mają być wkrótce grane, należy piękny dramat pana Dumas, grany pierwszy raz w Paryżu d. 1 czerwca r. b. na *Théatre Français* i ciągle powtarzany, pod tytułem: *Ostatni potomkowie Kandalów* i *Torynich* czyli: *Małżeństwo za Ludwika XV.*

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 5 Października. —

Wiadomości z Lewantu nie donoszą w cale o opuszczeniu przez anglików Beirut i St. Jean d'Acre, o czém przed kilku dniami doniosły nasze dzienniki ministeryalne.

Moniteur parisien zawiera co następuje: Dowiadujemy się przez listy z San Sebastian, że w Pampelonie wybuchło powstanie, na korzyść królowéj Izabelli i jéj matki. Jenerał O'Donnel na czele dwóch batalionów opanował cytadellę, wojsko wysłane przeciw niemu miało się z nim połączyć. Dodają, że wysłany został z Pampelony oddział jazdy dla przebiegania okolicy która się oświadczyła na korzyść powstania. Jenerał Ribero znajdował się jeszcze w mieście z 300 ludźmi i gwardyą narodową która mu wierną pozostała. Obawiano się żeby to powstanie niepociągnęło za sobą powszechnego poruszenia. W San Sebastian panowało największe wzburzenie.

Presse dodaje do powyższych doniesień jeszcze następujące: »Dobrze zawiadomione osoby zapewniają że jenerał Narvaez o którego pobycie w Gibraltarze dawno już donieśliśmy, miał także wykonać poruszenie które mu się udało.

— Dnia 7 Października. —

Wczoraj wszyscy znakomici Hiszpanie którzy się znajdują w Paryżu, i należą do stronnictwa królowéj Krystyny zaproszeni zostali, aby się zebrali w jéj pałacu, ale w skutku rozmowy którą jeden z naszych ministrów miał z królową to zebranie się nie miało miejsca. Ze-

szłéj nocy przybył goniec do pałacu królowéj Krystyny, który; jak słychać przywiózł jéj depesze od jenerała O'Donnell. Dziś z rana rozchodziła się pogłoska iż O'Donnell prosił królowéj aby przybyła do Pampelony, dla tego aby przez swoję obecność złożyła świadectwo powodom jakie go do działania skłoniły. Nie wiemy co Marya Krystyna postanowi, ale to pewna że zaraz po przybyciu gońca, miała konferencye z panem Martinez de la Rosa i hrabią Toreno.

Journal des Débats zawiera w liście z Wiédnia wiadomość, że rząd austryacki zamierza na nieżyznéj zupełnie przestrzeni ziemi na wschód Wiédnia zbudować zupełnie nowe miasto pod nazwą Ferdynandstadt, które będzie mogło pomieścić 50,000 mieszkańców. W planie objęte są już potrzebne kościoły, gmachy rządowe, teatra i t. d., autorem planu ma być nadworny architekt Ritter, który jednak przed wprowadzeniem w wykonanie, chce go przedłożyć do roztrząsania rozmaitym akademiom sztuk pięknych w Europie.

— *Dnia* 8 *Października.* —

Chociaż wczoraj nadeszły nowe telegraficzne depesze z Bajonny, *Messager* jednak nie ogłasza żadnéj tą drogą otrzymanéj wiadomości; wnoszą ztąd że powstanie nie idzie pomyślnie dla królowéj, *Moniteur Parisien* mówi że związki między Madrytem i Bajonną zdają się nie być wolnemi. Tenże dziennik mówi daléj: »Zdaje się że ostatnie wypadki w Hiszpanii odwleką wyjazd infanta don Francisco de Paula który miał w dniu 5 b. m. opuścić Bordeaux.

Na niektórych punktach granicy pyrenejskiéj od niejakiego czasu mają się zupełnie otwarcie odbywać werbunki w imieniu jenerała O'Donnell, na ziemi francuzkiéj, jak słychać urządzają składy broni i amunicyi. Poseł hiszpański pan Olozaga miał złożyć panu Guizot najżywszą protestacyę w tym przedmiocie.

Redaktor dziennika *Journal de Peuple* został na rozkaz pana Pasquier uwięziony i mieszkanie jego przeszukano. Ponieważ sąd Parów na teraz zajmuje się tylko procesem Quenisetta domyślają się przeto że wspomniony radaktor musi być zawikłanym w tę sprawę.

Giełda 8 *Października.* Na giełdzie interesa były dziś sparaliżowane. Tylko w hiszpańskich papierach okazał się ruch niejaki. Dług czynny w skutku wiadomości nadeszłych z San Sebastian niezmiernie był wystawiany na przedaż. Przy końcu giełdy rozeszła się pogłoska, iż rząd otrzymał wiadomości, że cała Andaluzya jest w powstaniu i że jenerał Narvaez wciągnął liczne pułki w poruszenie.

— *Londyn* 6. *Października.* —

Wielu parów którzy się trzymają zasad wolnego handlu, i rozmaici inni znakomici mężowie stronnictwa liberalnego, mają jak słychać, prosić o posłuchanie u królowéj, aby J. K. Mość ustnie zawiadomić o całéj rozciągłości nędzy wielu tysięcy jéj poddanych, ponieważ obawiają się że teraźniejsi ministrowie nie dość prawdziwie przedstawiają jéj tę okoliczność i starać się będą ukrywać przed nią potrzebę jak najśpieszniejszéj pomocy ze strony prawodawstwa. Wszystkie adresa które do téj chwili od związków przeciw prawu zbożowemu i z innych stron, przeciw dłuższemu odroczeniu parlamentu nadsyłane były, mają być przy téj okoliczności przedstawionemi królowéj.

Rozprawy parlamentowe. Izba wyższa 7 października. Po oddaniu kilku jeszcze petycyi, przybyli do izby komissarze królowéj z mową tronową na zamknięcie parlamentu, izba niższa została wezwaną przed kratki i lord kanclerz przeczytał mowę tronową która tak brzmi:

»Milordowie i mości panowie.

Otrzymaliśmy rozkaz od J. królewskiéj Mości abyśmy panom oświadczyli, iż królowa uznaje za stosowne, zamknąć teraźniejsze posiedzenia parlamentu.

Zgodnie z radą parlamentu i w skutku objawionych zamiarów J. K. Mci, królowa przedsięwzięła środki potrzebne do utworzenia nowego zarządu, i przygotowania te są już zupełnie ukończone.

Panowie z izby niższéj.

J. K. Mość rozkazała nam podziękować panom za fundusze, któreście przeznaczyli na te gałęzie służby publicznéj, które przez poprzedni parlament nie były jeszcze zaopatrzone.

Środki których przyjęcie stosownćm będzie dla zrównania dochodów i wydatków publicznych, tudzież inne ważne przedmioty mające związąk z handlem i przemysłem, wkrótce po upływie odroczenia będą musiały żywo zająć uwagę panów.

Otrzymaliśmy także rozkaz oświadczenia p. głębokiego smutku J. K. Mci. z powodu nędzy jaka przez niejaki czas w niektórych okręgach fabrycznych panowała, i zapewnić że we wszystkich środkach jakie po dojrzałéj rozwadze okażą się najstósowniejszemi do przeszkodzenia powrotu tego stanu, i do wzrostu pomyślności kraju, która jest wielkim celem wszystkich ży-

czeń J. K. Mci, możecie liczyć na serdeczne w spółdziałanie królowej.

— *Dnia* 8 *Października.* —

Morning Chronicle bardzo gwałtownie wyraża się względem mowy tronowéj przy odroczeniu parlamentu. Na licznem zgromadzeniu znaczniejszych mieszkańców stolicy, uznano iż ta mowa rozwiązująca parlament, pierwéj nim przystąpiono do roztrząsania mowy która go zagaiła, zasługuje na powszechne oburzenie.« *Morning Herald* przeciwnie, znajduje tę mowę doskonałą, z powodu niezwyczajnéj otwartości i prostoty, a wszystkie liberalne dzienniki jednogłośnie ganią ją najostrzéj.

Prawie wszystkie bez wyjątku gazety wyrażają się nadzwyczajnie nie przychylnie względem obrotu sprawy chińskiéj jaki spowodował kapitan Elliot. Nawet *Morning Chronicle* która dotychczas politykę w Chinach bezwarunkowo chwaliła, oświadcza iż kapitulacya na którą kapitan Elliot przystał jest jego błędem. *Standard* posuwa się do oświadczenia, że honor broni angielskiéj poniżony został przez tę kapitulacyę, bo po prostu zrabowano Kanton na 6 milionów dolarów, zagrożono mu zniszczeniem i pozwolono wykupić się tą summą. *Times*, postępek kapitana Elliot nazywa czynem korsarskim, a *Morning Herald* i *Morning Post* zajmują się przedstawieniem korzyści jakich zrzekł się kapitan Elliot przez to, że zaniechał szturmu Kantonu.

Wszystkie petycye do królowéj, aby nie odroczyła parlamentu przed rozwiązaniem prawa zbożowego, zostały przedstawione królowéj nie przez szlachtę wigowską któréj zostały złożonemi, ale przez ministra spraw wewnętrznych sir J. Graham; naturalnie królowa nie mogła przychylić się do téj prośby, bez spowodowania przez to usunięcia się ministrów, a żadne inne stronnictwo w obecnym stanie rzeczy, nie mogłoby utworzyć innego gabinetu. Królowa zaś, nadto jest mądrą aby chciała przyjmować na siebie odpowiedzialność w sprawie, w któréj by to tylko zawikłanie zrządziło i niedoprowadziło do celu. Odroczenie przeto dopełnionem zostało wczoraj, wprawdzie tylko do 11 listopada!, ale w tym dniu zapewnie przedłużoném będzie do lutego.

— *Bombaj* 1 *Września.* —

Wojsko szacha Sudszy w liczbie 300 ludzi pod dowództwem oficerów angielskich, pobić miało buntownicze wojsko afganów liczące około 6000 ludzi. Powstańców poległo 300, a żołnierzy szacha Sudszy tylko 12.

Nusir Chan w dniu 25 lipca przybył do Kelat, i został wzięty pod opiekę angielską.

Podług raportów z Pendszabu, wdowa Nonehal-Singa któréj syna anglicy chcieli popierać jako prawego dziedzica przeciw teraźniejszemu władzcy, wydała na świat nie żywe dziecię płci męzkiéj.

Wojna między Siam i Kochinchiną trwa ciągle, Siamczykowie otoczyli jeden korpus Kochinchińczyków i ci poddali się otrzymawszy przyrzeczenie że im wolno będzie wrócić do domów. Ale król sjamski odrzucił te warunki i gotuje się osobiście stanąć na czele wojska aby do ostatniego zniszczenia walczyć przeciw Kochinchinie.

— *Macao* 19 *Czerwca.* —

Władze chińskie mimo niezmiernych klęsk i stanowczéj przegranéj, nie śmiały jeszcze dworowi w Pekinie wyznać prawdy. Jako jedyny powód dotychczasowych niepomyślnych wypadków przedstawiają one bezbronne położenie prowincyi a wszystkie ustąpienia jakie poczynili Anglikom, nazywają podstępem wojennym, którego użyto jedynie dla zyskania potrzebnego czasu do uzupełnienia uzbrojeń. Nawet summę zapłaconéj w Kantonie kontrybucyi nie podali w prawdziwéj wysokości. I tak, Yiszan synowiec i komisarz cesarski donosi pod dniem 31 maja:

»Kiedym przybył do prowincyi Kantonu, 3 twierdze, Ooczung, Tywongkun i Tungwongkung, były już straconemi. Odbyłem następnie radę z Lungiem i Yangiem; na brzegach rzeki kamiennéj twierdzę Ny Tsung (tam gdzie wojsko angielskie wylądowało) i bateryę w różnych punktach, oficerowie i żołnierze obsadzili i w około ustawiliśmy wory piasku, palisady, stosy kamieni i kul, tudzież szańce przedpiersiowe dla obrony żołnierzy. Prócz tego przygotowaliśmy się do zaczepienia anglików ogniem. Wieczorem pierwszego dnia czwartego miesiąca (21 maja) rozpoczęła się wielka walka z barbarzyńcami angielskiemi przy zachodniéj twierdzy. Uderzyliśmy na nich z naszemi działami, spaliliśmy pięć ich czółen, zniszczyliśmy im 2 działa i złamaliśmy dwa wielkie maszty ich okrętów. Cofnęli się oni w chwili kiedy twój minister zamierzał wyprowadzić żołnierzy swoich dla zupełnego ich zniszczenia. Ale nagle liczba ich floty powiększoną została 16 okrętami, 8 paropływami i 80 małemi statkami, które wszystkie posunęły się naprzód. W skutku gwałtownéj walki w nocy, wszyscy żołnierze bardzo byli znużeni, i chociaż rzęsisty ogień sypali, niemogli jednak odeprzeć floty angielskiéj z powodu jéj niezmiernéj siły. Nakoniec żołnierze ich wylądowali i rzucili się na rabunek miasta, na które z trzech stron jednocześnie uderzyli. Rzucali mnóstwo niezmierne rakiet, kule ich

zapalały domy mieszkańców, i nasi żołnierze nie wiedzieli gdzie się udać mają; działa nasze zginęły od ognia nieprzyjaciół i budynki wszystkie prawie w gruzach upadły. Liczby poległych i ranionych oficerów i żołnierzy nie mogę jeszcze dokładnie oznaczyć. Byliśmy ciężko przyciśnionemi, i gdyśmy wrócili do miasta zastaliśmy miryady ludzi płaczących i jęczących. Kiedy twój minister ujrzał to własnemi oczyma, rozdarło się jego serce. Udawszy się na dół z wałów pytałem barbarzyńców i oni mi oświadczyli że kilkanaście milionów reałów za opium nie zapłacono im, i z tego powodu żądali jednego miliona, przyrzekając że zaraz ustąpią z całem wojskiem, po za Bocca Tigris. Pytałem ich następnie względem zajęcia Hong Kong, a oni mi oświadczyli że Kiszyn im to miejsce ustąpił i okazali skreślony przez niego uroczysty akt w tym przedmiocie. Minister twój zważył że miasto jest w niebezpieczeństwie, że ciągłe nieporządki zniszczyły je, że mnóstwo mieszkańców jest w nędzy, ponieważ nie mogą się zajmować swoim zwykłym sposobem do życia; z tego powodu przychyliłem się do żądań barbarzyńców. W końcu zwracam na to uwagę, że nie było miejsca do rozwinięcia sił naszych ponieważ samo tylko miasto było polem bitwy, nie mogłem przeto nic innego uczynić, jak starać się oddalić anglików z Bocca Tigris. Przez ten czas ponaprawiamy nasze twierdze i na nowo starać się będziemy uderzyć na anglików i zniszczyć ich, aby naszą dawną posiadłość Hong Kong odzyskać. Twoi ministrowie upraszają cię abyś nas kazał pod sąd stawić i ukarać. Z uszanowaniem przedstawiamy ci prośby całego ludu o pokój. Twój minister czuje że nie jest wolnym od winy. O to mój pełen uszanowania memoriał.

Nowy angielski pełnomocnik handlowy sir H. Pottinger i admirał sir W. Parker, oczekiwani są w początku sierpnia w Macao.

— *Chiny.* —

Gazeta powszechna Lipska bez wskazania źródła donosi, że podług raportów z Chin, anglicy od dnia 23 do 27 maja szturmowali przystępy do Kantonu, i że chińczycy kapitulowali w tej chwili, kiedy miasto miało być szturmowane. Rząd chiński, dodają te raporta, zapłaci teraz 6 milionów dolarów i w dniu 5 czerwca garnizon tatarski opuści Kanton.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 5835.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU

W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na zasadzie rozporządzenia Senatu Rządzącego z dnia 8 bieżącego miesiąca Nro 5446, podaje do wiadomości, iż w dniu 4 listopada r. b. w godzinach przedpołudniowych odbywać się będzie w biórze Wydziału Dochodów Publicznych licytacya dzierżawy trzechletniej, od dnia 1 stycznia 1842 do d. ostatniego grudnia 1844 roku pastwiska na obydwóch brzegach starej Wisły, pomiędzy mostami, na Stradomiu i przy szlachtuzie generalnym, tudzież pomiędzy ogrodami Xięży Missyonarsy i Podbrzeziem położonego. Licytacya rozpocznie się od kwoty złp. 61 groszy 15 rocznego czynszu; chęć licytowania mający złożą na *vadium* kwotę złp. 6 gr. 5 odpowiadającą 10 części *praetii licyti,* i takową dopełnią w stosunku podnieść się mającej przez licytacyą kwoty, inne zaś warunki każdego czasu w biórze Wydziału mogą być pretendentom do odczytania udzielonemi.

Kraków d. 20 października 1841 r.

Senator prezydujący,

A. Wężyk.

(1r.) Za Sekr. *W. Markowski.*

W dniu 26 października 1841 r. o godzinie 10 z rana w gmachu Sukiennice zwanym w rynku głównym W. M. Krakowa sprzedane będą przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi sądowej prawnie zajęte ruchomości. jako to: zegar, lustro, szafa, kanapa, stoliki i t. p. O czem chęć licytowania mających zawiadamiam.

Kraków d. 20 października 1841 r.

Ignacy *Piekarski* Kom. Sąd.